

Iztok Mlakar pred koprsko premiero Pašjona o največjemu zlu, odnosu do Jezusove zgodbe in kajpada humorju

Zla ni v zlodeju, zlo je v ljudeh!

Ze v osnovni šoli je sovražil vprašanje, kaj je želel umetnik s svojim delom povedati. "Zakaj, hudiča, ni povedal, kár je hotel?!" pravi Iztok Mlakar, igralec in avtor gledaliških uspešnic, ki bo v režiji Vita Tauferja v svojem Pašjonu kot hudič premierno razgaljal osmi, največji smrtni greh - drevi na odru koprskega, jeseni v **novogoriškem gledališču**.

► **Razčistimo takoj: Pašjon ni del trilogije z Duohtarjem pod mus! in s Sljehrnikom, mar ne?**

"Ne, daleč od tega. To so naključne stvari, ne delam načrtov. Tudi ko pišem pesmi, nikoli ne rečem: naslednje je pa ta ... Ne veš. Konec koncev, zakaj bi se omejeval in šel po neki poti. To pustim tistim, ki, kot pravi Vito, ustvarjajo državne proslave. Mogoče se je nekaj nakazalo v Sljehrniku ..."

► **Na prvi pogled se zdi nadaljevanje nekakšne rdeče niti.**

"To je popolnoma druga zgodba. Tudi v Sljehrnika sem naključno stopil in tudi naključno ga je odpeljalo sem. In tam, kjer se je Sljehrnik končal, nisem vedel, kaj bi. Potem pa se je nekako razvilo to, kar je Pašjon."

► **V prvem je bilo videti, da ste bili bolj naperjeni proti eliti, zdaj pa je v ospredju kritike narod "mona", ki to elito voli.**

"Je, ja. A ne samo to. Tudi v Sljehrniku ne napadam samo družbeno, ne gre zgolj za družbeno situacijo, gre tudi za tako imenovano cankarjansko mater, za slovenske mamine sinčke, pa še za marsikaj. V Pašjonu pa je človeška neumnost prepletena. Valiti krivdo za svojo neumnost, za svoje napačne odločitve na nekoga drugega se mi zdi ena od večjih oslarij, ki jih človek dela. In ena

najpogostejših. Najprej poišči vzrok pri sebi, oceni sebe in svoja dejanja, razgali svoje napake, svoje grehe... kar je konec koncev zelo krščansko. Potem pa seveda spreminjaj svet, definitivno ga spreminjaj. A začni pri sebi."

► **Problem človeka je, da mu manjka "korajže, da u špegu se pogleda an vidi, da je 'na velika mona," pravite v Pašjonu. Vi pa mu sedaj na odru nastavljate ogledalo, in ob tem se še smeje.**

"Saj to je po moje funkcija humorja. Ni samo blažilo. Smeh ni samo najbolj zdrava droga na tem svetu. Po drugi strani je nekaj, kar daje korajžo in nekaj, kar je izraz kritike, ki opaža napake. Pravijo, da so dobri komiki, dobri humoristi izjemno sitni ljudje. In kaj je tematika humorja? Vedno so to človeške napake. In kdo vidi človeške napake? Nekdo, ki je enormno siten. No, jaz upam, da nisem, je pa dejstvo, da tu vidim funkcijo humorja. Pri tem ponovno poudarjam, da je humor brez solze, humor brez čustev, humor brez spomina na tragično zame ničvreden."

► **Nameravala sem vas vprašati, kaj vas v današnjem svetu najbolj jezi. A po prebiranju Pašjona se zdi, da je jasno: človeška neumnost, osmi in največji smrtni greh. Drži?**

"Seveda, neumnost, ki je vir vsega zla. Dobro, če odštejmo naravne nesreče, pa še te bi bile veliko manjše, denimo pri kaki atomski centrali, če človek ne bi bil tako bedast. To me res najbolj jezi. Seveda na drugi strani obstaja famozna molitev komedijanta: o, bog - improviziram - naredi, da bo vedno revščina na svetu, da bodo vedno vladali bedaki in da bodo ljudje tako neumni, da jih bodo volili, da bodo ljudje vedno nezadovoljni, da bomo mi, komedijanti, imeli kaj delati."

► **Zato najbrž v ospredju vašega pasijona ni Jezus, temveč so vsi ostali, stranski liki - celo kuharice zadnje večerje - med njimi pa izstopa Zlodej. Zakaj je**

on tak "simpatikon"?

"Zlodej je še vedno zlodej, kurjač, ki čisti za človekovo neumnostjo. Je tisti, ki pozna ljudi. Ki jih morda pozna celo bolje kot Jezus. Ampak Jezus ima seveda zraven ogromno srce. Jezusova zgodba je o dobroti, o ljubezni, hudič je pa tisti, ki v to ljubezen dvomi. Na koncu je rezultat pač takšen, kot je, neodločen ... odločitev ostaja nam! A sam vseeno ostajam zmeren optimist. Simpatikon pa je zlodej zato, ker je to angel, ki je naredil eno veliko napako, zaradi katere je šel pekel, kjer opravlja svojo pokoro. Pridno, nič ne taji svojega greha. Služi svojo kazen, ne tako kot eni ... in pri tem dela družbeno koristno delo. Idejo sem sicer dobil, kakor sem te dni že večkrat povedal, pri cerkvenemu dostojanstveniku, ki je rekel, da moramo kristjani verjeti, da je bil v mariborski nadškofiji na delu hudič."

► **Ampak zlo je po vašem prepričanju, kot je slišati tudi iz Pašjona, v ljudeh.**

"Sem si rekel, ne boš se ti spraval na nekoga, ki se ne more sam braniti, jebentiš. Kaj je bilo na delu? Pride en kosmat z rogovi in te bo zapeljal? Kaj je tako lep? In še smrdi po žveplu, ti pa boš ... ma daj! Zlo je v ljudeh, ne v zlodeju."

► **Pasijonske igre so nekoč zaradi ljudskega veseljačenja preganjali in v določenem obdobju jih je Cerkev celo prepovedovala. Vašega pa je menda piranski župnik Zorko Bajc celo požegnal in ga boste konec meseca igrali na vrtu pri piranski cerkvi. Kako se vam to zdi?**

"Gospodu sem izjemno hvaležen. In moram reči, da sem bil izjemno vesel, ko sem za to slišal, ker res nisem nikoli imel namena, da bi prek te zgodbe karkoli ... To je zame na neki način sveta zgodba in samega Jezusa ne tikam. Mogoče mu podtaknem par stavkov, ki mu 'falijo' v evangeliju, a nič več kot

Page: 20

Reach: 50000

Country: SLOVENIA

Size: 1082 cm2

2 / 3

to. (smeh) Drugače so več ali manj citati. In moram reči, da mi je gospod Bajc s stališča krščanske dogme popravil en sam stavek, tako da sem bil res zelo, zelo vesel in sem mu izjemno hvaležen."

► Vito Taufer za Pašjon celo pravi, da je nekakšna roka sprave. Od kod to ateistično spoštovanje vere?

"Pa za skuzi buh, ateist ... Ne vem, zakaj je treba to tako grozno poudarjati. Vedno pravim, da bog že ve, zakaj me je naredil za ateista. Ljudi ločim na človeka in Človeka. Ali je nekdo Človek ali ni. Drugače pa definitivno, da imam svoj svetovni nazor, in definitivno, da v njega tudi

verjamem, ampak to ne pomeni, da mora prav butati ven ... Mislim, da je - vedno mi je težko reči to besedo - umetnost nad vsem tem. Sporočati mora na popolnoma drugi ravni kot kak pamflet. Predvsem mora priti do srca. Da se ljudi dotakne na drug način, kakor se jih gola beseda, gol stavek."

► Vaša umetnost pride do srca tudi zaradi jezika, "mlakarščine", kakor ji ljubkovalno pravimo. Komu danes povzroča več težav: neprimorskemu občinstvu ali neprimorskim igralcem, ki se je morajo naučiti?

"Moram reči, da Vito vedno mojstrsko sestavi ekipo. Radoša

tako ali tako poznam že vse življenje, kako so pa ti mladi zagrabili, s kako zagretostjo delajo ... Mi kar imponira in hodim dvajset centimetrov nad zemljo, ker so res izjemni talenti, izjemni igralci. Nekatere stvari so težje, a mi je v veselje videti, da gre vedno laže. Pri tistih, ki so že delali z mano v prejšnjih predstavah, je zanimivo videti, da imajo že nekakšen nastavek in jim gre res laže. Potem je tu še istrumentalni trio..."

► Zdi se, da tudi občinstvo nima težav. Da to govorico razumejo tako na Štajerskem

Iztok Mlakar: "Mislim, da je samopremislek, smejanje samemu sebi in skupini tisto, kar loči človeka od bedaka."

"Zanimivo, da človek manj zameri, če mu rečeš, da je neumen, kakor pa, če mu rečeš, da nima smisla za humor."

"Valiti krivdo za svojo neumnost, za svoje napačne odločitve na nekoga drugega se mi zdi ena od večjih oslarij, ki jih človek dela."

kakor na Dolenjskem, Gorenjskem ...

“Iskreno govoren jezik, kar nedvomno dialekt je, pride do človeka, četudi ne poznaš vseh besed.”

► V katerem trenutku ste se odločili, da bo Jezus govoril knjižni jezik?

“Najprej sem ga imel po domače. Saj so vsi govorili aramejščino, a ne? Potem na koncu, ko smo to brali, ni bilo fajn. Jezus je le nekaj drugega. Njegova zgodba je le izvzeta iz te naše grešnosti, mesenosti. Je nekaj čistega, kljub temu, da je tu na zemlji, trpi muke ... Vsi ostali smo pa seveda lahko meseni, tudi hudič, ki pozna ljudi do konca. Kakor pravim, mogoče bolj kakor Jezus.”

► V kakšnem dialektu pa govori Janez Krstnik? Ga je kar težko razumeti ...

(smeh) “Cerkljanščina, in to zelo arhaična. Janez je v bistvu, čeprav nastopa v novi zavezi, zadnji prerok stare zaveze, zato sem si rekel, da mu moram dati nekakšno tujost. Štorija pravi, da je bil oblečen v kameljo dlako, da je jedel kobilice in med.”

► Jezus nekje pravi, da se človek z dušo zna smejati sebi. Imamo Slovenci še težavo s tem?

“Kakor kdo. Humor ni stvar masovne pojave. Imeti duha ... iz tega izhaja duhovitost, imeti dušo. Vsak mora po mojem globokem prepričanju na tem delati. Zanimivo, da človek manj zameri, če mu rečeš, da je neumen, kakor pa, če mu rečeš, da *nima smisla za humor*.”

► Saj ima prav, pa čeprav je

to dvoje enako.

(smeh) “Ja, ponavadi je isto. (smeh) Mislim, da je samopremislek, smejanje samemu sebi in skupini tisto, kar loči človeka od bedaka.”

(Na vratih se pojavi Vito Taufer, kaže na uro.)

► Samo še malo. Pasijon je tako strast kakor trpljenje. Česa je bilo pri vašem več?

“Enega in drugega. To je zmeraj povezano.”

► Zakaj je upanje tako nevarno?

“Upanje je nujno. Nevarno je tistim, ki živijo od človeškega strahu, ne?” (smeh)
(Mlakar že vstaja ...)

► Samo še eno vprašanje: songov se je v *Pasijonu* nabralo že za ploščo. Jo lahko pričakujemo?

“Gledališki songi so povsem druga štorija. Pri pesmih, ki jih dam na ploščo, je drugače. Ne moreš slučajno priti v eno gredico in nabrati devet rožic, če hočeš narediti fajn pušelj.”

► In če smo pri glasbi: ste slišali za skrito željo Svetlane Makarovič? Želi si, tako je izjavila pred nekaj dnevi v našem intervjuju, da bi interpretirali en njen šanson, ona pa bi zapela eno vašo pesem. A si vas ne upa vprašati. Kaj pravite? “Z gospo Svetlano se že dolgo pozna in zdaj ne bom ničesar izjavljal, pa tudi prikimal ne bom. Me pa čudi, da ta pogumna gospa, ki se ne boji ne boga ne hudiča, pravi, da se boji mene, ki jo imam rad. Ni fer!”

MAJA PERTIČ GOMBAČ